

1-POLİÇE

TTK poliçe esas alınarak düzenlenmiştir. Çek ve bonoda bu düzenlemelere atıf vardır. Dolayısıyla poliçeye ilişkin ayrı özel olmadıkça diğer kam.senetleri bakımından da geçerlidir.

m671de poliçenin unsurları vardır ama kanunda doğrudan bir tanım yoktur.

*Poliçede **3lü bir ilişki** vardır: Düzenleyen, muhatap ve lehtar.

*Bunlar arasındaki ilişki sebebiyle bir **havale** mevcuttur.

*düzenleyen ve lehtar arasında **bedel** ilişkisi,

*düzenleyen ile muhatap arasında **karşılık(alacak)** ilişkisi,

*muhatap ile lehtar arasında **ödeme** ilişkisi mevcuttur.

*Poliçedeki keşideci/düzenleyen çekmiş olduğu poliçe sebebiyle muhataba ödeme yetkisi, lehtara da tahsil yetkisi vermekte.

*Poliçedeki durum çifte yetki veren havale niteliğindedir.

***Poliçe,kambiyo senedi olması vasfı itibariyle tedavül kabiliyeti olan ve başvurma hakkını içeren, kabul bakımından özel düzenlemeye tabi tutulmuş bir havaledir.

Ama buradaki havale TBKdaki havaleden daha niteliklidir,daha özel bir durum arz eder.

Çünkü poliçede **kabul** durumu vardır.

*Muhatap,yani üzerinde poliçe keşide edilen,poliçe çekilen kişi ancak kabul ederse poliçe ilişkisine girer.

*Muhatap,**kabul ettikten** sonra poliçenin **asli borçlusu** haline gelir.

*Muhatabın **kabul zorunluluğu yoktur**.

*Öyle ki, gerçekte **düzenleyenin** kendi nezdinde **alacak hakkı olsa bile** muhatap kabul etmek zorunda değil.

**Poliçe, belirli bir kişi emrine diğer bir kişiye verilen ödeme yetkisini içeren bir senettir.

Çünkü poliçe, **kanunen emre yazılı senetlerdendir**.

Normal şartlarda havale denilen ilişkide bir kişinin borcunun, 3.kişi aracılığıyla ödenmesi durumu söz konusu. Ödenen meblağ, kendisi aracılığıyla ödeme yapılan kişinin malvarlığına çıkarken, başkası aracılığıyla ödemek isteyen kişi lehinde de bir sonuç doğar.

TBK MADDE 555- Havale, havale edenin, kendi hesabına, para, kıymetli evrak ya da diğer bir misli eşyayı havale alıcısına vermek üzere havale ödeyicisini; bunları kendi adına kabul etmek üzere havale alıcısını yetkili kıldığı bir hukuki işlemdir.

para dışında kıy.evrak veya misli eşya havaleye konu olabilir.

Ama bir poliçeye bunlar konamaz.

*Poliçe bakımından sadece para alacağı söz konusu olur.

TBK MADDE 557- Havale ödeyicisi, çekince belirtmeksizin havaleyi kabul ettiğini havale alıcısına bildirirse, ifa ile yükümlü olur ve ona karşı, ancak aralarındaki ilişkiden veya havalenin içeriğinden doğan savunmaları ileri sürebilir; havale eden ile kendi arasındaki ilişkiden doğan savunmaları ileri süremez.

Havale ödeyicisi, havale edene borçlu ise, borcu havale alıcısına ifa etmesi, havale edene yapacağı ifaya oranla daha fazla yük getirmiyorsa, borcu havale alıcısına ifa etmekle yükümlüdür. Bu durumda, havale eden ile aralarında aksi kararlaştırılmamışsa havale ödeyicisinin, ifadan önce havaleyi kabul ettiğini havale alıcısına açıklamasına gerek yoktur.

Havale ödeyicisinin havale edene borçlu olduğu hallerde belli şartlarda o kişi havaleyi ödemek zorunda kalabilir.

Ama poliçede kabul etmek zorunlu değil.

TBK MADDE 559- Havale eden, havale alıcısına verdiği yetkiyi her zaman geri alabilir. Ancak, havale alıcısının yararına, özellikle onun alacağını elde etmesi amacıyla verdiği yetkiyi geri alamaz.

Havale ödeyicisi, havale alıcısına havaleyi kabul ettiğini açıklamadığı sürece havale eden, ona verdiği yetkiyi geri alabilir.

Havale edenin iflası hâlinde, henüz kabul edilmemiş olan havale kendiliğinden sona erer. Yani iflas etmişse havale edenin malvarlığına döner. İflas masasını korumak için.

Düzenleyen ile muhatap arasında bir karşılık ilişkisi vardır ama her zaman bu karşılık olmak zorunda değil. Hatır için düzenlenen poliçelerde herhangi bir borç söz konusu olmayabilir.

*Poliçe bakımından muhatap nezdinde bir karşılığın bulunması zorunluluğu yok.

*Karşılık varsa bile muhatabın kabul etme zorunluluğu yok.

***Kabul poliçede var olan, bono ve çekte olmayan bir durumdur.**

Kabulde lehtar yani lehine senet düzenlenen kişi yani senedin ilk hamili, bunu kabul için arz eder.(sunar)

Burada da yine senedin ibrazı söz konusu.

***Ama kabule arz etmek belirli şartlarda zorunlu değildir.

Hamil kabule arz etmeyebilir. Vadeyi bekleyip vadede ödeme için arz edebilir. Ama bazen de kabule arz emredilmiştir.

Onların haricinde hamilin kabul için ibraz zorunluluğu yoktur.

Hamil kabul etmiş olsun olmasın vadeyi bekler, ödeme için arz eder. Ödemez ise ödememe durumunda başvuru hakkı devreye girer.

Ama kabule arzın faydaları var. Kabule arz eder ve muhatap da kabul ederse doğrudan asli borçlu haline gelir. Yani müteselsil sorumlular içinde çok önemli bir asli borçlu haline gelir.

Müteselsil sorumlularda bir asli borçlular vardır, bir de başvuru borçluları. Bunlara başvuru arasında farklılık var.

Kabule arz sonucunda kabul etmezse asli borçlu olmaz, senet üzerinde ismi olsa bile kesinlikle borçlu olmaz.

***Eğer hamil, muhatabı **kabule arz eder ve muhatap kabul etmezse** bu takdirde hamil **vadeden önce müracaat hakkı kazanır.**

Artık vadeyi bekleme zorunluluğu yok.

*Kabul muhatap için bir kambiyo taahhüdüdür. Muhatabın bağımsız ve soyut bir kam.taahhüdünü ifade eder.

*Kabul öyle bir kurum ki muhatap kabul ettiğinde düzenleyene karşı bile borçlu haline gelir. Bu açıdan da bir kredi yaratır.

TTK MADDE 698- (1) Muhatap, poliçeyi kabul etmekle bedelini vadede ödemeyi taahhüt etmiş olur.

(2) Ödememe hâlinde hamil, düzenleyen dahi olsa, poliçeden dolayı 725 ve 726 ncı maddeler gereğince istenebilecek her şeyi kabul edenden doğrudan doğruya isteme hakkını haizdir.

Buna göre senet dönüp dolaşıp düzenleyenin eline geçse bile isteyebilir.

Burada muhatap asıl borçlu haline gelir.

***Asıl borçlu, kendisinden önce ilk ödeme istenebilecek kişiyi ifade eder. Yaptığı ödeme ile tüm borçluları yükümlülükten kurtaracak olan kişiyi ifade eder.

Muhatap poliçeyi kabul etmediğinde, hamil kabul etmeme protestosu çekerek, vadeden önceki müracaat hakkını kullanır.

Kabul etmeme protestosu çekerek tedavül zincirinde kendisinden önce gelen kişilere karşı başvurma hakkını kullanır. Senet bedelini onlardan talep eder.

Bu durumda senet bedelinin vadeden önce ödenmesi söz konusu olur.

Ödeme yapan kişi, poliçeyi alarak kendisinden önce gelenlere müteselsil sorumluluk bağlamında müracaat ederek düzenleyene kadar gidebilir.

*Protesto çekilmemişse, hamilin vadeden önceki protesto hakkı düşer ama bu, vadede o poliçeyi muhataba ibraz edemez anlamına gelmez. Vadeyi bekleyip vadede ödeme için muhataba ibraz eder. Ödememezse müracaat hakkı devreye girer.

Poliçe muhatap bakımından kabul edilmiş ise düzenleyen de poliçe dolayısıyla muhataba karşı talep hakkına sahip olur.

Muhatap poliçeyi kabul etmiş olsa da olmasa da düzenleyenin pozisyonu önem taşır.

***Burada düzenleyen başvuru boçlusu.**

Yani muhatap kabul edince asli borçlu olur. Kabul etmediğinde düzenleyen asli borçlu olmaz.

Düzenleyenin ödememe halinde kendini sorumluluktan muaf tutamamasına ilişkin bir hüküm var.

TTK III - Düzenleyenin sorumluluğu

MADDE 679- (1) Düzenleyen, poliçenin kabul edilmemesinden ve ödenmemesinden sorumludur. Düzenleyen, kabul edilmeme hâlinde sorumlu olmayacağını şart edebilirse de ödenmemeden sorumlu olmayacağına ilişkin kayıtlar yazılmamış sayılır.

Bir görüş buna dayanarak asıl borçlu sayılacağını savunuyor. Ama düzenleyen başvurma borçlusu kabul edilmeli. Çünkü bu hususta açık düzenlemeler var. Zaten işin doğası bunu gerektirir.

MADDE 724- (1) Bir poliçeyi düzenleyen, kabul eden, ciro eden veya o poliçeye aval veren kişiler hamile karşı müteselsil borçlu sıfatıyla sorumludurlar

Bağlı olmaksızın her birine başvurma imkanına sahip olduğunu ifade eden özel bir düzenleme.

VIII - Başvurma hakkının düşmesi

1. Genel olarak

MADDE 730- (1) Hamil;

a) Görüldüğünde veya görüldükten belirli bir süre sonra ödenmesi şart olan poliçeyi ibraz,

b) Kabul etmeme veya ödememe protestosunu düzenleme,

c) "Gidersiz iade olunacaktır" kaydının bulunması hâlinde, poliçeyi ödeme amacıyla ibraz, için belirli süreleri geçirirse, kabul eden kişi hariç olmak üzere, cirantalara, düzenleyene ve diğer borçlulara karşı sahip olduğu hakları kaybeder.

(2) Hamil, kabul amacıyla ibraz edilmesi için düzenleyenin verdiği süreye uymazsa, kabul etmeme ve ödememe sebebiyle başvuru haklarını kaybeder; meğerki, düzenleyicinin yalnız kabule ait sorumluluğu istisna etmek istediği kayıttan anlaşılsın.

(3) Ciroda ibraz için bir süre şart kılınmışsa ancak ciranta bu süreyi ileri sürebilir.

Müracaat hakkının düşmesi kabul eden için söz konusu değilken, düzenleyen bakımından başvurma hakkı düşebilir.

Bu nedenle düzenleyen asıl borçlu değil, başvurma borçlusu.

Poliçe muhatap tarafından kabul edilmiş olsun ya da olmasın, vadede poliçe ibraz edildiğinde muhatap ödeme yapabilir. Ödeme yaparsa bütün kam.senedinden doğan borç sona erer. Yani herkes sorumluluktan kurtulur.

*Muhatap ödeme yapmazsa bu durumda hamil kabul etmeme değil, ödememe protestosu çeker.

*Muhatap kabul etmişse asıl borçlu olduğu için ona protesto çekmesine gerek kalmadan müracaat edebilir.

*Ama başvuru borçlularına ödememe protestosu çekme zorunluluğu var.

*Başvuru borçlularından biri ödediğinde sonra gelenlerin sorumlulukları sona erer. Ama kendinden önce gelenlerin sorumlulukları sona ermez.

*Arada ödeyen kişi zincire göre geriye doğru giderek ödemiş olduğu rakamı o kişilerden talep edebilir. Yani onların sorumlulukları devam eder.

*Böylece ödeyen kendinden önce gelenlere de müracaat etme hakkına sahip olur.

*Ödememe protestosu çekilmemiş ise başvuru hakkı kaybedilir.

Poliçenin kabul edilmemiş olduğu durumlarda ödememe sebebiyle başvuru hakkı da kaybedilmiş ise hamil ne yapacak?

Ortada poliçeden dolayı bir borç var. Burada da şartlarına göre kambiyo senedinin ifa yerine mi ifa uğruna mı düzenlendiği ayrımı yapılır.

Temel ilişki varlığını koruyor ise yeri geldiğinde temel ilişkiye gidilir. Yeri geldiğinde seb.zenginleşme hükümlerine dayanarak hakkın elde edilmesi durumu ortaya çıkabilir.

Bazı şartlarda da karşılığın devri denilen bir durum ortaya çıkabilir. Muhatap nezdinde bir karşılık var ise, iflas vs. ödemelerin ertelenmesi durumunda karşılığın devri gündeme gelebilir.

POLİÇENİN UNSURLARI-ŞEKİL ŞARTLARI

Kıymetli evrakta sıkı şekil şartları var. Unsurlardaki eksiklik geçersizlik yaratabilir.

Poliçenin unsurlarını zorunlu,alternatif,ihriyari...unsurlar şeklinde ayırabiliriz. Aslında bunların hepsi zorunlu ama kanun bazı eksiklikleri ikame edecek başka seçenekler getirmiştir. Diğerinde ise bulunmamasına başka hukuki sonuç bağlamış.

Mesela vadenin gösterilmesi gerek. Vade yok ise görüldüğünde vadeli kabul edilir. Veya ödeme yeri gösterilmemiş ise poliçe geçersizdir.

Zorunlu unsurlar m671de sayılmış.

Unsurların varlığı ve yokluğundaki yorum TBK'daki gibi çok geniş olmamalı. Dolayısıyla unsur eksikliğinde ayakta tutmak gibi bir amaç yoktur ve olmamalıdır. Çünkü kıymetli evrakta bir takım şartlar yerine getirilecek ki tedavül güvenliği ve kolaylığı olsun.

Zorunlu unsurların yokluğunda poliçe hükmünde olmaz. Niteliği havale olduğu için bu belge TBK 555 anlamında havale mahiyetinde bir belge olarak görülür.

Unsurların eksikliğinde diğer şartları gerçekleştirmiş ise HMK anlamında delil başlangıcı olarak kabul edilebilir.

*Kambiyo senetlerinde ve poliçede zorunlu unsurların bulunup bulunmadığının araştırılması resen olması gereken bir durumdur.

Yani burada borçlu ileri sürmese bile takip durumunda icra memuru, dava ise mahkemede hakimin resen dikkate alması gerek.

Poliçede kam.sen.mah.takip yoluna gidilir. Eğer o vasfı taşımıyorsa takip reddedilir.

*Kural olarak unsurlardaki eksikliklerin lehtara verildiği anda tamamlanması lazım. Yani bir poliçe lehtara teslim edildiğinde o unsurlar tam olmalıdır.

Ama öyle bir kural var ki bu kuralı bertaraf eder. Açık senet veya açık poliçe düzenlenebilir. Bir imza ile bunu yapmak mümkün. Diğer unsurlar boş bırakılır. Açık poliçeyi teslim ettiği lehtar ile o poliçeyi düzenleyen, imza eden kişi arasında açık poliçe anlaşması vardır.

Normal şartlarda bu açık poliçe anlaşmasına göre bu senedin doldurulması gerek.

Açık bonolar, senetler ticaret hayatında sık kullanılır. Düzenleyen ile lehtar arasında açık senet anlaşması varsa, senedi sonradan devralan kişilere karşı ileri sürülemez. Bunun tarafı olan lehtarın açık senet anlaşmasına uygun olarak doldurması lazım.

Lehtar senedi açık poliçe anlaşmasından farklı şekilde doldurup düzenleyene karşı takip yaparsa, düzenleyen miktar bu değildir, şu kadardır şeklinde savunma yapabilir. Ama bir başkasına intikal ettiğinde, devir söz konusu olduğunda orada defilerin ileri sürülüp sürülememesi durumları ortaya çıkabilir.

*Unsurların eksikliği ile açık senet düzenlenmesi ayrı bir durumdur.

Açık senet düzenleme konusunda bir anlaşma yokken bir unsur eksik bırakılmış ise açık senet olmaz.

*****Kural** olarak **unsurlar lehtara verildiği anda tamamlanmalı**. Ama bir **açık senet** söz konusu ise **hakkın talep edildiği anda senetteki unsurlar tamamlanmış olmalı**.

*Ödeme için ibraz ediliyorsa unsurlar tamamlanıp ibraz edilmeli.

*Takibe koyuluyor ise unsurlar tamamlanıp konulmalı.

**Açık senetteki unsurlar sonradan taraflar arasındaki anlaşmaya uygun olarak doldurulmak üzere açık bırakılmıştır. Yoksa unsur eksik olduğundan geçersizlik sonucu doğardı. Bu sebeple açık senet ile unsurların eksikliği farklı.

Bu noktada hak talep edilene kadar zorunlu unsurlardaki eksiklik giderilmeli. Burada eksikliklerin giderilmesi geriye etkili olur, ileriye etkili olmaz, imzalayanların imzaladıkları andaki durumla sorumlu olacaklarına ilişkin bir durum vardır.

(((AÇIK POLİÇE

TTK Madde 592* – Tedavüle çıkarılırken tamamen doldurulmamış bulunan bir poliçe, aradaki anlaşmalara aykırı bir şekilde doldurulursa bu anlaşmalara riayet edilmemiş olması keyfiyeti, hâmile karşı ileri sürülemez; meğer ki hamil poliçeyi kötü niyetle iktisap etmiş veya iktisap sırasında kendisine ağır bir kusur isnadı mümkün bulunmuş olsun.

Açığa imza, bono imzalanır diğer bölümleri kısmen veya tamamen boş bırakılarak lehdara verilir.

Tedavüle çıkarılırken düzenleme tarihi atılmamış olan senet (bono) ya “eksik” senet (bono) olarak ya da “beyaz (açık)” senet (bono) olarak düzenlenmiştir. Eğer senetteki noksanlığın -örneğin: düzenleme tarihinin daha sonra alacaklı tarafından senede konulması kararlaştırılarak, senet borçlu tarafından imzalanıp lehdara verilmişse, bir “açık (beyaz) bono” var demektir. Eğer, senet düzenlenirken, senetteki noksanlığın, örneğin: düzenleme tarihinin daha sonra alacaklı tarafından senede konulması kararlaştırılmadan senet borçlu tarafından imzalanıp lehdara verilmişse, ortada “eksik bono” var demektir. “Eksik bono”ya alacaklı daha sonra düzenleme tarihini kendiliğinden atamaz. Aksi takdirde, bu davranışı Özel (hususî) evrakta sahtekarlık suçu olur.

İSPAT YÜKÜ VE İSPAT ŞEKLİ

Tamamen doldurulmadan bono düzenlemek mümkündür. Bu durumdaki bononun anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğu belge ile kanıtlanmalıdır.

Bir bononun açık (beyaz) bono olarak mı yoksa “eksik bono” olarak mı düzenlendiği konusunda çıkacak uyuşmazlıkta, ispat yükü, bononun eksik bono olduğunu ileri süren borçluya düşer. Çünkü, gerek uygulamadaki gereksinimler ve gerekse TK. m. 592 hükmü, düzenlenmiş olan bononun, karine olarak açık (beyaz) bono olarak kabulünü gerektirir. Borçlu, “düzenleme tarihi”ni koymadan imzalayıp alacaklıya verdiği bononun, “adi senet şeklinde kalmak üzere eksik bono olarak” düzenlendiğini ve “alacaklıya daha sonra düzenleme tarihini atma yetkisini vermemiş olduğunu” “yazılı kanıtla” ispat etmek suretiyle, alacaklının kendiliğinden düzenlenme (keşide) tarihi atarak bono haline dönüştürdüğü senedi -ve icra takibini- iptal ettirebilir. Ayrıca alacaklının TCK. m. 345’e göre “hususî evrakta sahtekarlık suçu”ndan dolayı cezalandırılmasını sağlayabilir.

Düzenleme (keşide) tarihi en geç ne zaman atılabilir sorusuna Talih Uyar, İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri isimli eserinin 18’inci sayfasının 2’nci paragrafında;

«Kanımızca, “ödeme protestosunun çekilebileceği sürenin sonuna kadar” düzenleme tarihi senede atılabilir. Ödeme tarihi atılmış olmalıdır. Senet için düzenlenen protesto evrakında, düzenleme tarihinin bulunmadığının belirtilmemiş olmasına rağmen, icraya konulan senette de düzenleme tarihinin bulunması halinde, senedin kambiyo senedi niteliğini kaybettiği sonucuna varılmalıdır.» şeklinde cevaplıyor. Devam eden paragrafta senedin bankaya tahsil cirosu ile tahsil için verilmesinden sonra düzenlenme tarihinin atılmasında Yargılayın sonraları kararında takibi iptal etmediğini belirtiyor.

Bononun, aradaki anlaşmaya aykırı olarak doldurulmuş olduğu iddiası borçlu tarafından iyi niyetli hâmillere (üçüncü kişileri karşı ileri sürülemez.) (TK. m. 592, 690/11, 130/3)

Açık bononun sonradan doldurulmasından çıkacak uyuşmazlıklar keşideci ile lehdar arasında mevzubahis olabilir. Ve TK’nin 592’nci maddesi hükmünce çözümlenebilir.

Açığa imza atılmak suretiyle düzenlenen senet anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğu ispat olunmadıkça geçerli sayılır. Öte yandan defi olarak ileri sürülen ve senedin hüküm ve gücünü ortadan kaldıracak veya azaltacak nitelikte bulunan hukuki işlemler, değeri ne olursa olsun, şahitle ispatlanamaz. Senetle ispatı gereken hususlarda karşı tarafın açık muvafakati halinde tanık dinlenebilir. Ancak bu muvafakatin hukuki sonuç doğurabilmesi, belirli işlemlerin gerçekleşmesine bağlıdır. (TTK. 592, HUMK. 289)

Güven üzerine verilmiş imzalı boş belgenin imza sahibinin iradesi ve amacı dışında doldurulması halinde imza sahibinin hatası söz konusu olmadığından iddianın tanıkla ispatına imkan yoktur.

Mahkeme belgenin doğruluğunun kabul ettiğine göre, davacının dayanmadığı nedenlere dayanarak belgenin bir bölümünü hükümden düşürüp geçersiz sayması doğru değildir. (HUMK. 293/5 – İİK. 72)

Açık bono tanzimi mümkün olup, anlaşma hilafına doldurulduğunu davacı ispat edemediğine göre, davalıya yemin teklif hakkı hatırlatılıp neticeye göre karar verilmesi gerekir. (TTK. 592)))))

A) Şekil

I - Unsurları

1. Genel olarak

MADDE 671- (1) Poliçe;

a) Senet metninde “poliçe” kelimesini, senet Türkçe’den başka bir dille yazılmışsa, o dille poliçe karşılığı olarak kullanılan kelimeyi,

b) Belirli bir bedelin ödenmesi hususunda kayıtsız ve şartsız havaleyi,

- c) Ödeyecek olan kişinin, “muhatapın” adını,
d) Vadeyi,
e) Ödeme yerini,
f) Kime veya kimin emrine ödenecek ise onun adını,
g) Düzenlenme tarihini ve yerini,
h) Düzenleyenin imzasını, içerir.

Mecburi Şartlar

- a- Police kelimesi,
bb- Koşulsuz olarak (kayıtsız şartsız) belirli bir paranın havalesi,
cc- Ödeyecek kimsenin (muhatapın) adı ve soyadı,
dd- Kime ve kimin emrine ödenecekse onun (lehtarın) adı,
ee- Keşidecinin imzası,
ff- Keşide (düzenleme) tarihi.

*****İlk önce senette aranacak unsur police kelimesi.**

Türkçe veya senedin düzenlendiği dildeki karşılığı ile yazılabilir. Ama senedin dili, onun tabi olacağı hukuku göstermez.

Metinde birden çok dil kullanılmışsa, police kelimesinin ve ödeme emrini ifade eden “ödeyiniz” ibaresinin aynı dilde olması gerekir.

*En önemlisi police kelimesi metinde yer alacak. Eğer **police kelimesi metin içinde yok ise** ve **diğer unsurlar da varsa emre yazılı havale** niteliğinde olur.

Emre yazılı havale olması sebebiyle birçok police hükmü uygulanabilir.

Uygulanamayacak olanlar;

- kabul
- vadeden önce müracaat hakkı
- kam.sen.mah.takip yolu

*****Ödenecek belirli bir bedelin varlığı policede yer alması gereken bir unsur.**

Burada nakit para kastedilir. Eşya veya başka bir kıymetli evrak bedel olarak gösterilemez.

Bedelin belli olması, senet üzerinde açıkça anlaşılmasını ifade eder. Açıkça anlaşılması için belirli bir rakamın ifade edilmesi gerek.

Hesapla bulunacak veya alternatifli bir şekilde(mesela 1000 euro ya da 1000 usd) bedel gösterilirse, bedel unsuru eksikliği sebebiyle police geçersiz olur. Ama şu olabilir: 1000 usd veya karşılığıtl

-Bedelin belirli olması kesin bir rakamın gösterilmesi demek

-Bir para birimi belirtilmiş olmalı. TL, USD,...

Türkiyede düzenlenen bir poliçenin tl üzerinden gösterilmesi zorunlu değil. Sadece hangi döviz üzerinden olduğu belirtilmeli.

Rakam ve yazı ile, genelde her ikisi ile yazılır. Üst tarafa rakam, police metni içine de açıkça kelime karşılığı yazılır. Her ikisinde de rakamla gösterilmesine engel yok.

Ama rakam ile yazı arasında farklılık var ise, yazı ile yazılmış olana itibar edilir.

Her ikisi de rakam ile yazılmış ise bu takdirde en küçük olan dikkate alınır.

Police bedelinin çeşitli şekillerde gösterilmesi

MADDE 676- (1) Police bedeli hem yazı hem de rakamla gösterilip de iki bedel arasında fark bulunursa, yazı ile gösterilen bedel üstün tutulur.

(2) Police bedeli yalnız yazıyla veya yalnız rakamla birden çok gösterilmiş olup da bedeller arasında fark bulunursa, en az olan bedel geçerli sayılır

m676 nın uygulanması için police üzerinde bir tahrifat olmamalı. Varsa m676 işletilmez. Gerçeğin araştırılması yoluna gidilir. Grafoloji bilimi devreye girer ve grafologlar senet üzerinde bedelin tespiti hususunda çalışma yapar.

*Police bedelinin illaki senet metni üzerinde yer alma şartı yoktur. Ama bu durum suistimale açık. Kanun koyucu metin üzerinde yer almasını şart olarak görmemiş. Ama sonradan ilave edilmesi riskine karşı bedel yukarıda yer alıyorsa, senet metninde yer almıyorsa o zaman onun düzenleyen tarafından imza edilmiş olması gerekir.

-Police bedeli senet metni dışında yer alıyorsa düzenleyen tarafından imza edilmiş olması gerekir.

*Police'de aynen ödeme kaydı söz konusu olabilir. Police'de aynen ödeme kaydı yoksa ödeme tarihindeki TL karşılığı ödenebilir.

TBK'da da aynen ödeme kaydı yoksa seçim hakkı borçluya ait olur. Ama temerrüt gerçekleşirse alacaklıya geçer. Burada da bu uygulanabilir.

IV - Yabancı ülke parası ile ödeme

MADDE 711- (1) Polichenin, ödeme yerinde rayici olmayan bir para ile ödeneceği şart koşulduğu takdirde, bedeli, vade günündeki değerine göre o ülke parasıyla ödenebilir. Borçlu, ödemede geciktiği takdirde, hamil police bedelinin dilerse vade günündeki, dilerse ödeme günündeki kura göre ülke parasına dönüştürülerek ödenmesini isteyebilir.

(2) Kanuni rayici olmayan paranın değeri, ödeme yerindeki ticari teamüllere göre belirlenir. Bununla beraber, düzenleyen, ödenecek paranın police'de yazılı belirli bir rayice göre hesap edilmesini şart edebilir.

(3) Düzenleyen, ödemenin belirli bir para ile yapılmasını (aynen ödemeyi), şart koşmuş ise birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanmaz.

(4) Police bedeli, düzenlenme ve ödeme yeri olan ülkelerde aynı adı taşıyan, fakat değerleri birbirinden farklı olan para ile gösterildiği takdirde ödeme yerindeki para kastedilmiş sayılır (mesela avustralyada düzenlenmiş, dolar denmiş, abd de ödenecek. Bu takdirde abd doları üzerinden ödenir)

Bedelin belirli olma şartı aranır ama bunun bir istisnası var:faiz. Faiz normal şartlar altında yazılamaz. Ama öyle vadeli police'ler vardır ki onlarda faiz şartı getirilebilir.

Görüldüğünde ve görüldükten belli bir süre sonra vadeli police'lerde faiz öngörülebilir.

Böyle bir durumda bedel+faizin belirtilmesi gerek. Onun dışında faiz şartı yazılmaz.

Çünkü normal şartlarda faizin önceden tespit edilip vade de belirli olduğu düşünülerek o bedele işletilerek toplam bedelin yazılması esası vardır.

Vade belirli tarihte olabilir. 20 kasım 2018 gibi. Veya hiç vade yazılmamıştır.O zaman görüldüğünde vade olur. Ya da açıkça görüldüğünde vadelidir denilebilir. Ya da görüldüğünden belirli bir süre sonra vadeli olabilir. Ya da düzenleme tarihinden itibaren 3 ay vadeli gibi vadeler söz konusu olabilir.

Bunların içinde faiz şartı görüldüğünde ve görüldükten belirli süre sonra vadeli police'lerde söz konusu olabilir.

Sebebi de bunlarda başlangıç belli değil. O nedenle faiz şartının poliçeye konulması,yazılması ve ayrıca gösterilmesi söz konusu olabilir.

3. Faiz şartı

MADDE 675- (1) Görüldüğünde veya görüldüğünden belirli bir süre sonra ödenmesi şart kılınan bir poliçeye, düzenleyen tarafından faiz şartı konulabilir. Diğer poliçelerde böyle bir faiz şartı yazılmamış sayılır.

(2) Faiz oranının poliçede gösterilmesi gerekir; gösterilmemiş ise faiz şartı yazılmamış sayılır.

(3) Başka bir gün belirtilmemişse, faiz, poliçenin düzenlenme gününden itibaren işler.

***Diğer bir unsur kayıtsız şartsız havaledir(ödeme emridir)**

Bu, ödeyiniz ibaresine yer vermek suretiyle gerçekleşir.

Bu havalet geciktirici veya bozucu bir şarta bağlanamaz.

Ama poliçeye konulması mümkün olan birtakım kayıtlar vardır, o kayıtlar bunun haricinde tutulur. Kanunen ya da Yargıtayın kararları ile konulması mümkün olan kayıtlar olabilir.

***Diğer unsur ödeyecek olan kişinin, muhatabın adıdır.**

Senet metninde ya da metnin dışında yer alması mümkün. Ama muhatabın adının tereddüt yaratmadan açıkça yazılması gerek.

-Muhatabın kim olduğu anlaşılamıyorsa poliçe geçersizdir.

Kabul etsin veya etmesin her türlü muhatabın belirlenebilir olması gerek.

Hatta poliçede kabule ilişkin imza olsa bile muhatabın kim olduğu tespit edilemiyorsa poliçe geçersiz olur.

Buradaki muhatap gerçek ya da tüzel kişi olabilir.

Tacir ise unvanının doğru yazılması son derece önemli.

Terditli muhatap tespit edilebilir mi? Yani A kabul etmez ise B'ye gidilir dense olur mu?

*Bu şekilde terditli,kademeli,seçenekli muhatap yazılması mümkün değil.

Ama birden çok kişi muhatap olarak gösterilebilir. Bunların poliçe ilişkisine girebilmesi için her birinin ayrı ayrı kabul beyanında bulunması gerekir.

Kabul ettiklerinde her bir muhatap ödeme konusunda tam yetkili hale gelir.

Kabul eden muhataplar, başvuru borçlularına karşı müteselsilen sorumlu.

Hamil, diğer muhatap kabul etmediğinde kabul etmeme protestosu çekerek müracaat hakkını kullanabilir.

Kabul edilmiş ama ödenmemiş ise ödememe protestosu devreye girer. Yine başvuru hakkının kullanılması söz konusu olur.

*Kişiye sahip olmayan gruplar,topluluklar muhatap olarak gösterilemez. Bir hukuki yapı olmalı. Kanarya sevenler diye bir muhatap olmaz. Ama kanarya sevenler derneği muhatap olabilir.

*Keşidecinin kendisini muhatap olarak göstermesi hukuken mümkün. Senedin tipinde bir değişiklik olmaz. Her ne kadar muhatap ve keşideci aynı kişi olsa da burada yine üçlü ilişki, havalet ilişkisi vardır. Bona olmaz, poliçe varlığını korur ve geçerlidir.

Çünkü bonoda kabul yok. Ben oraya yazdım ama belki muhatap olarak kabul etmeyeceğim. Bunlar ticari hayatta özellikle uluslararası ticarete yapılabiliyor. Düzenliyenide benim ,muhattabı da benim hatta bazen lehdarı da görebiliriz. karşılıklı mal alım satımlarında aracılari tanımayanlar doğrudan doğruya o kişi üzerinden gidebilir. Ama bu durumlar bu senedi bono haline getirmez.

-bonoda düzenleyen kabul edip etmemesinden bağımsız olarak her zaman sorumludur. Yani poliçede kabul eden muhatabın hukuki pozisyonu ile bonodaki düzenleyenin hukuki pozisyonu aynıdır. Ama poliçedeki düzenleyen ile bonodaki düzenleyen aynı hukuki pozisyonda değil.

poliçede kabul eden muhatabı protesto çekmeye gerek kalmadan bile müracaat edilebilir Çünkü o başvuru borçlusu değildir, asli borçludur. Ama poliçedeki düzenleyene protesto çekerek gidilmek zorunda. Yine zamanaşımı bakımından birine 1 yıl diğerine 3 yıl.

Bonoda düzenleyenin 3 yıl içinde müracaat edilebilir Çünkü zaten bonoda muhattap yok. Bono'nun asli borçlusu bonodaki düzenleyendir. Ama poliçede düzenleyen asli borçlu değil başvuru borçlusu durumunda.

*Lehtar da muhattap olarak gösterilebilir.

*Hayali kişiler bile muhattap olarak gösterilebilir. Yani aslında öyle bir şahıs yoksa, mesela Şeref Ünal diye birisini salladım. Öyle biri var mı yok mu bilmiyorum ama bu poliçeyi geçersiz kılmaz. Çünkü her biri ayrı beyan, ayrı imza var. Ama kabul yok. Olmayan şahıs kabul edemez. Lehtar var ve lehtar ciro yaptı ise police bu şekilde tedavül edilebilir. buna herhangi bir hukuki engel yok çünkü imzaların istiklali ilkesi var.

*Adres yazılması zorunlu değildir. Ama muhatabın yanında bir yer ismine yer verilmesi gerekir.

Çünkü bir başka unsur olan ödeme yeri açıkça gösterilmemişse, muhatabın adının yanındaki yer ödeme yeri sayılır. O da yok ise poliçe geçersiz. Bu nedenle açık bir adrese yer verilmemiş olsa bile bir adresin yazılması veya bir yerin belirtilmiş olması fayda sağlar.

police kabule son olacağı zaman muhatabın adının yanında yazan yerde kabule sunulur. Bu nedenle de bir önemi var.

***Bir diğer unsur lehtar unsurudur.**

f) Kime veya kimin emrine ödenecek ise onun adını

-burada lehtar senedin ilk alacaklısıdır

-ilk hamilidir

-senedin ilk teslim edildiği kişidir

-dolayısıyla da eğer tedavüle çıkarılmamış ise bu senet, senetteki ilk ciroyu yapan kişidir

-ilk cirantadır

Gerçek kişilerde ad soyad,tüzel kişilerde tüzel kişiliğin gerektirdiği ibareler, tacirlerde ünvan kullanılması gerek.

*Düzenleyen kendi ismini de lehtar olarak yazabilir.

Düzenleyen kendini hem muhattap olarak hem de lehtar olarak gösterebilir. Hukuken buna bir engel yok.

*Hayali bir kişide lehtar olabilir

*ehliyetsiz veya kısıtlı olan bir kişi veya temsil vasıtası ile temsil edilen bir kişide lehtar olarak gösterilebilir.

*Lehtar hanesinde bir isim yazmalıdır.

*Birden fazla lehtar olabilir. Bu kişiler müşterek alacaklı konumundadır. Eğer teselsüle ilişkin bir kayıt yoksa her biri kendi payına düşen kısmın ödenmesini isteyebilir. Müteselsil alacaklılık durumu varsa her biri tamamını isteyebilir.

*Birden fazla lehtar varsa ciroyu birlikte yapmak zorundalar. Kısmi ciro söz konusu olmaz. ciro işlemi yapılırca her biri ciranta sıfatını alır ve hepsi müteselsilen sorumlu olur.

Police kanunen emre yazılı bir senettir ve dolayısıyla hamile yazılamayacak senetler arasında gösterilir. Çünkü lehtar zorunlu unsur. Bu nedenle kanunen Emre yazılı senet. Emre Yazılı değildir kaydı koymak suretiyle nama yazılı hale getirilebilir ama hamile düzenlenemez.

***Bir diğer unsur düzenleme tarihi**

-düzenleme tarihi yoksa police geçersizdir
-senet üzerinde başka tarihler düzenleme tarihi yerine geçmez
-düzenleme tarihinin açık, belirli, mümkün bir tarih olması gerek.
-mümkün olmayan bir tarihin düzenleme tarihi olarak gösterilmesi poliçenin geçersizliği sonucunu doğurur.

Düzenleme tarihi yazı veya rakamla olabilir. Yeter ki açık ve belirli olsun. Gün ay yıl olarak yazılmalıdır. Sadece yılın gösterilmesi yetmez. Herhangi bir yere yazılabilir, metinde yer alması şart değil. genellikle senedin üst kısmında düzenleme tarihi diye ayrı bir hane yer alır. Keşide tarihi de denilebilir.

Düzenleme tarihi vadelerin belirlenmesi bakımından önemlidir ve ibraz için öngörülen sürenin hesabında önem taşır.

aynı zamanda senetle imzası bulunan kişilerin ehliyet durumlarının ve temsil pozisyonlarının belirlenmesi bakımından da düzenleme tarihi önemli.

***Yazılan düzenleme tarihinin gerçek olması şart değil. Belirlenebilir olmalı ve mümkün olmalı. Ben bugün düzenliyorsam daha gelmemiş bir günü düzenleme tarihi olarak gösterebilirim. Açık senetlerde de buna müracaat edilir.

Çünkü o tipin yani bono ise bono, police ise police, çek ise çekin bir zamanaşımı süresi vardır ve zamanaşımı süresi bakımından da önem taşıdığı için henüz gerçekleşmemiş bir tarihin yazılmış olması mümkün.

*Ancak düzenleme tarihinin vade tarihi ile çelişmemesi gerek. Aksi halde poliçenin geçersizliği sonucu doğar.

Takvimde olmayan bir günün mesela 31 şubatın yazılması durumunda bir görüş police geçersizdir der, diğer görüş ise aslında bunun belirlenebilir olduğunu yani ayın son gününü kast ettiğini savunur.

MADDE 706- (1) Düzenlenme gününden veya görüldükten bir veya birkaç ay sonra ödenmek üzere düzenlenen bir poliçenin vadesi, ödemenin yapılması gereken ayın o günün karşılığı olan gününde gelmiş olur. Karşılığı olan gün bulunmadığı takdirde vade o ayın son günü gelmiş olur

Vadeye ilişkin bu düzenleme kıyasen uygulanarak ayın son günü sayılmalıdır.

-İmkansız ve mantığa aykırı tarihler poliçeyi geçersiz kılar.

***Bir diğer unsur düzenleyenin imzasıdır.**

Bulunması gereken en önemli unsur. Senet üzerine bir ilave veya değişiklik yapılmışsa düzenleyenin imzası önem taşır.

-Senette yapılan bir değişikliğin tahrifat olarak kaydedilmemesi için düzenleyenin imzasının onun yanına atılması gerekir. Yoksa senette tahrifat var denir.

-İmza tüm metni kapsayacak şekilde genellikle alt kısımda ve el ürünü olarak atılır.

-Elle atılmış imzanın varlığı geçerlilik şartı.

Güvenli e imza ile kambiyo senedi kanunen düzenlemez ve taahhütte bulunulamaz.

-Düzenleyenin adı,soyadı,adresini ise poliçenin geçerliliği bakımından şart değil.

İmza sahte olabilir,sahibini bağlamayabilir,hayali olabilir. Orada sadece bir imzanın olması yeterli. Burada yine imzaların istiklali ilkesi geçerli.

MADDE 677- (1) Bir poliçe, poliçe ile borçlanmaya ehil olmayan kişilerin imzasını, sahte imzaları, hayali kişilerin imzalarını veya imzalayan ya da adlarına imzalanmış olan kişileri herhangi bir sebeple bağlamayan imzaları içerirse, diğer imzaların geçerliliği bundan etkilenmez.

NOT:İmzaların istiklali ilkesi: Bir poliçeye hangi sıfatla olursa olsun (keşideci, ciranta, muhatap, avalist) imza atmak suretiyle sorumluluk altına giren kimse, diğer imza sahiplerinin imzasından bağımsız olarak sorumluluk altına girer. Diğer imzalar herhangi bir sebeple geçersiz olsa dahi, bu geçersizlikten bağımsız olarak her imza sahibi kendi imzasından sorumlu olmaya devam eder. Dolayısıyla bir poliçe veya bono borçlanmaya ehil olmayanların imzasını, aslında mevcut olmayan şahısların imzalarını yahut imzalayan veya namlarına imzalanmış olan şahısları herhangi bir sebeple bağlamayan imzaları taşırsa, diğer imzaların sıhhatine bu yüzden halel gelmez.

-Poliçe temsilen düzenlenebilir. Bu durumda mutlaka düzenleyenin adına imzanın temsilen atıldığının gösterilmesi gerek. Aksi takdirde temsilci bizzat sorumlu.

-Birden fazla düzenleyen olabilir. Bu takdirde bunlar müteselsilen sorumlu.

ALTERNATİF ZORUNLU UNSURLAR

Bunlar poliçede ayrıca gösterilmediği takdirde, poliçede bulunan diğer bir kayıt, bu koşulun yerini alır. Ancak bu kayıt da senette yoksa, senet poliçe niteliğini taşımaz.

Poliçede, «alternatif zorunlu şekil koşulları» iki tanedir:

*Düzenleme yeri

*Ödeme yeri

1-Düzenleme Yeri

Düzenleme yeri poliçede bulunması gereken unsurlardandır.

*Ancak düzenleme tarihinde olduğu gibi poliçede gösterilmemiş ise poliçe doğrudan geçersiz kılınmaz. Düzenleyenin adının yanındaki yer düzenleme yeri kabul edilir. Bu da yoksa poliçe geçersiz.

ua kıymetli evraklarda düzenleme yerinin hukuku uygulanır.

Başvuru hakkının hangi süre ve şartlara tabi olacağı düzenleme yeri kanununa bağlı.

Düzenleyenin taahhütlerinin kendisini bağlayıp bağlamaması hususu da düzenleme yeri kanununa tabi.

Karşılığın devri bakımından da düzenleme önem taşır.

*Düzenleme yerinin gerçekten düzenlendiği yer olması şart değil.

***Açık adres olma zorunluluğu yok. Belirlenebilir bir adres olması yeter.**

Mülki, yani il/ilçe gibi bir idari birimin olması yeter.

*Tereddüde yer açmayacak şekilde düzenleme yeri yazılmalı. Yargıtaya göre ist, ank,... olabilir ama iz. kısaltması izmir mi izmit mi tereddüt yaratacağından kabul edilemez.

***Düzenleme yeri olarak birden çok yer gösterilmesi o senedi geçersiz kılar.**

Bonoda «düzenlenme yeri» açıkça gösterilmiş olmalıdır. Eğer, «düzenlenme yeri» gösterilmemişse «senedi düzenleyen kimsenin adının yanında yazılı olan yer» düzenlenme yeri sayılır. Bu da senette yazılı değilse, senet «bono» niteliğini taşımaz. «Adi senet» sayılır. Düzenlenme yeri «el yazısı» ile yazılabileceği gibi, «daktilo» ile de yazılabilir. «Kaşe» (damga) ile de basılabilir. «Düzenlenme yeri»nin mutlaka «keşidecinin ismi altında» yazılma zorunluluğu da yoktur.

Düzenlenme yeri olmayan senette yer alan «uyuşmazlık halinde mahkemeleri yetkilidir.» şeklindeki kayıta adı geçen yer «düzenlenme yeri» olarak kabul edilemez.

Bonoda «düzenlenme yeri»nin -kent, ilçe, bucak, köy gibi- bir idari birimi -«B.Çekmece», «Pendik», «Özdere», «Karşıyaka», «Bahçelievler», «Esenler», «Hacıveliler Köyü», «Mamak», «Kavacık», «Alaçatı», «Dikme Köyü», «Şişli» şeklinde- belirtir biçimde ifade edilmesi yeterli olup, ayrıca adres gösterilmesi zorunlu değildir.

Buna karşın, idari birimi ifade etmediği için, «düzenlenme yeri», «Burgaz», «Alibey Adası», «Çengelköy», «Merter», «Akçay», «Suadiye», «Bahçeşehir», «Kızılay», «Gaziomanpaşa», «Balgat», «Florya», «Mecidiyeköy», «Karaköy», «İnciraltı», «Mahmutlar», «Alsancak» vb. şeklinde gösterilemez.

Senette -ayrıca «düzenlenme yeri» yazılmaksızın- sadece mahalle (ve sokak) adının yazılmış olması halinde bu yer «idari bir birim» olarak kabul edilemeyeceğinden, «düzenlenme yeri» belirtilmiş sayılmaz ve bunun sonucu olarak da senet «bono» niteliğini taşımaz.

Yüksek mahkeme, «senet fotokopisinde düzenlenme yerinin yazılı olmamasına rağmen, icra kasasındaki senet aslında bunun belirtilmiş olması halinde, senedin bono niteliğini taşıyacağını» -kanımızca hatalı olarak- belirtmiştir.

Keşide yerinin tam isminin yazılmasına gerek var mıdır? Bu yer -«İst.», «Ank.», «Band», «Ant.», «İzm.», «G.Antep», «Ş.Urfa», «G. Hacıköy», «K.Eli», «Dnz.», «Çn.» vb. şeklinde- kısaltılarak belirtilebilir mi? Bu soruyu 14.12.1992 T. E: 1, K: 5 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı; «çeklerde keşide yerinin hiçbir duraksamaya meydan vermeyecek şekilde anlaşılabilir olması koşuluyla -(İst.), (Ank) şeklinde- kısaltılarak yazılabileceği» şeklinde cevaplandırmıştır.

Yüksek mahkeme, buna karşın; «K.Çekmece», «V. Şehir», «İSK», «Ç.Kale», «Ant.», «Adp.», «İstan», «D.evler», «ESK», «M.Köy» gibi kısaltılmaların, düzenleme yerini belirgin ve tereddüde neden olmayacak biçimde ifade etmediğini belirterek, bu belirtme şeklinin geçerli olmadığını ifade etmiştir.

2-Ödeme Yeri

Bir diğer alternatif zorunlu unsur ödeme yeridir.

*Ödeme yeri yazılması gereken unsurlardandır.

*Ama yazılmamışsa muhatabın adının yanındaki yer ödeme yeri sayılır.

*Muhatabın adının yanında yer yoksa poliçe geçersiz sayılır.

*Ama «çek»te birden fazla yer varsa ilk yazılı yerde, hiç yer yoksa muhatabın merkezinin bulunduğu yer ödeme yeri kabul edilir.

TTK 781(2) Çekte açıklık yoksa, muhatabın ticaret unvanı yanında gösterilen yer ödeme yeri sayılır. Muhatabın ticaret unvanı yanında birden fazla yer gösterildiği takdirde, çek, ilk gösterilen yerde ödenir. Böyle bir açıklık ve başka bir kayıt da yoksa, çek muhatabın merkezinin bulunduğu yerde ödenir

Zaten çekte muhatap olan banka ve merkezinin tespiti çok kolay.

Ödeme yeri neden önemli?

-Yetkili mahkemeyi belirlemek için

-Poliçe vadesinin tespitinde de ödeme yeri takvimi dikkate alınır.

MADDE 772- (1) Vade geldiğinde ödeme, özellikle vadenin geldiği günün ve ödeme tarihinin hesaplanması, bedeli yabancı bir ülke parasıyla gösterilmiş poliçelerin ödenmesi, poliçenin hangi ülkede ödenmesi gerekiyorsa o ülkedeki hukuka göre belirlenir.

Yabancı para birimi ile düzenlenen senedin ödenmesinde ödeme yeri ülke kanunları dikkate alınır.

Senedin ziyai durumunda da alınacak tedbirler ödeme yeri kanununa tabidir.

Kabul bakımından doğan neticeler bakımından yine ödeme yeri kanunları dikkate alınır.

Protesto da ödeme yerine göre çekilir.

MADDE 770- (1) Bir poliçeyi kabul eden kişinin borçlanmalarından doğan sonuçlar, ödeme yerindeki hukuka göre belirlenir.

(2) Senetteki diğer borçluların borçlanmalarından doğan sonuçlar, bu borçlanmalar hangi ülkede imza edilmiş ise o ülke hukukuna tabi olur.

MADDE 775- (1) Poliçenin kaybolması veya çalınması hâlinde alınacak tedbirleri, ödeme yerindeki hukuk belirler.

Ödeme yerinden kasıt alacaklının gideceği bir yerin belirtilmiş olmasıdır.

*Ödeme yerinde de açık adres olması zorunlu değil

Bir idari birim,mülki birim olması gerekir. İl,ilçe olarak gösterilmesi yeterli. Açık adres sadece ödeme kolaylığı sağlar.

*Birden fazla ödeme yeri gösterilemez.

*Alternatifli olarak da birden fazla ödeme yeri gösterilemez. Yani istanbul olmadı ankarada ödenir olmaz.

*Ödeme yeri olarak gösterilen yerin gerçekte var olması zorunlu. mesela muz cum. olmaz.

*Ödeme yerinde tereddüt olmamalı. Mesela ereğli. zongundak mı konya mı tekirdağ mı belli değil.

Adresli poliçe: Ödeme yeri muhatabın ikametgahının bulunduğu yerde ve fakat başka bir adreste olabilir. Buna "adresli poliçe" denir. Keşideci, muhatabın ikametgahının bulunduğu mülki birlik içinde başka bir adres gösterebilir.

2. Adresli ve yerleşim yerli poliçe

MADDE 674- (1) Poliçe, bir üçüncü kişinin nezdinde, muhatabın yerleşim yerinde veya başka bir yerde ödenmek üzere düzenlenebilir.

3. Adresli ve yerleşim yerli poliçe

MADDE 697(2) Poliçenin bizzat muhatabın nezdinde ödenmesi şart kılınmışsa, muhatap, kabul şerhinde ödemenin yapılacağı yer olmak üzere, ödeme yerinde bulunan bir adresi gösterebilir.

Adresli poliçe haline düzenleyen tarafından yazılarak getirilebilir. Veya muhatap tarafından kabul sırasında yazılabilir.

Adresli poliçede bir de ödeyecek başka bir kişi de belirtilebiliyor. Ama bir şahıs belirtilmemiş ise muhatap zaten ödeyecek kişidir.

Yerleşim yerli(İkametgahlı) poliçe : Ödeme yeri muhatabın ikametgahının bulunduğu yeri mülki sınırları dışında ise buna “ikametgahlı poliçe” denir.

MADDE 697- (1) Düzenleyen, poliçede, ödemenin nezdinde yapılacağı bir üçüncü kişiyi göstermeksizin, muhatabın yerleşim yerinden başka bir yeri ödeme yeri olarak beyan etmişse, muhatap kabul şerhinde bir üçüncü kişiyi gösterebilir. Aksi takdirde, muhatap, ödeme yerinde poliçeyi bizzat ödemeyi taahhüt etmiş sayılır

Bu da yine düzenleyen tarafından yazılır. Kimin ödeyeceği ayrıca gösterilmemişse muhatap ödeme yapar.

İHTİYARİ UNSURLAR

Bu koşullar, poliçede bulunması zorunlu olmayan ve bu bakımdan bulunmaması, senedin «poliçe» niteliğine etkili olmayan koşullardır.

Takip hukuku yönünden bu koşulların yokluğu takibin yürümesini etkilemediğinden, gerek icra müdürü -İİK. mad. 168/I uyarınca- ve gerekse -İİK. mad. 170/a-II) uyarınca- bu koşulların varlığını, alacaklının «kambyo senetlerine ilişkin özel takip yolu»ndan yararlanması bakımından araştıramaz.

Ancak hemen belirtelim ki; poliçedeki isteme bağlı koşulların yokluğu takibin yürümesini etkilemezse de, bu koşulların şu ya da bu şekilde varlığı senette (yer alması) takibi etkiler.

1-VADE

*Vadenin gösterilmemiş olması o poliçeyi geçersiz kılmaz.

*Vade gösterilmemiş ise kanun koyucu buna görüldüğünde vadeli poliçe sonucunu bağlar.

Vade, senette nihai olarak ödeme için bir gün tayin edilmiş olmasıdır. Bir kredi yaratılmış olur. Ama senette gösterilen vade ile o senedin fiilen ödendiği gün birbirinden farklı olabilir.

MADDE 752- (1) Vadesi pazara veya diğer bir resmî tatil gününe rastlayan poliçenin ödenmesi, ancak tatili izleyen ilk iş günü istenebilir. Poliçeye ilişkin diğer bütün işlemler, özellikle kabul için ibraz ve protesto işlemleri de tatilde yapılmayıp ancak bir iş gününde yapılabilir.

(2) Bu işlemlerden birinin, son günü pazara veya başka bir resmî tatil gününe rastlayan bir süre içinde yapılması gerektiği takdirde, bu süre onu izleyen ilk iş gününe kadar uzar. Aradaki tatil günleri süre hesabına dâhildir.

Vade ödenmesi gereken tarih ama ödenmediğinde fiilen ödediği tarih ödeme günü olarak ifade edilir.

*Vade tatil gününe denk gelirse izleyen ilk iş günü ödeme günü kabul edilir. Vade ile ödeme günü farklılaşır.

-Gecikme faizi vadeden itibaren istenir.

-Zamanaşımı vadeden itibaren işler

-Ödeme için ibraz ödeme gününde veya onu takip eden 2 iş günü içinde yapılır. Ödememe protestosu da bu süre içinde çekilir.

Yani poliçede bir vade varsa, bu ödeme için aslında vade ve onu izleyen 2 iş günü içinde yapılması imkanı var. Hemen gecikme durumu söz konusu olmuyor. Protesto da bu süre içinde çekilir.

Vade Türleri

TTK da 4 vade türü gösterilmiştir.

1.Görüldüğünde Vade: Açıkça görüldüğünde ödenir, ibrazında ödenir gibi bir ibare ile de yazılabilir ya da hiçbir vadeye yer verilmemesi de bu sonuca çıkar.

2.Görüldükten Belirli Süre Sonra Vade: gün,ay olabilir

3.Düzenleme Tarihinden Belirli Süre Sonra Vade

4.Belirli Günde Vade

Bunların dışında bir vade türü yazılırsa, yazılmamış sayılır.

A) Vade

I - Vadenin belirlenmesi

1. Genel olarak

MADDE 703- (1) Bir poliçe;

a) Görüldüğünde,

b) Görüldükten belirli bir süre sonra,

c) Düzenlenme gününden belirli bir süre sonra,

d) Belirli bir günde, ödenmek üzere düzenlenebilir.

(2) Vadesi başka şekilde yazılan veya birbirini takip eden çeşitli vadeleri gösteren poliçeler batıldır.

2. Görüldüğünde ödenecek poliçe

MADDE 704- (1) Görüldüğünde ödenmek üzere düzenlenen poliçe ibrazında ödenir. Böyle bir poliçenin düzenlenme gününden itibaren bir yıl içinde ödenmesi için ibrazı gerekir. Düzenleyen bu süreyi kısaltabileceği gibi, daha uzun bir süre de belirleyebilir. İbraz süreleri cirantalar tarafından kısaltılabilir.

(2) Düzenleyen, görüldüğünde ödenecek bir poliçenin belirli bir günden önce ödenmek üzere ibraz edilmeyeceği hakkında şart koyabilir. Bu takdirde ibraz süresi o tarihten başlar.

*Buna göre başka bir vade ya da birden çok vade yazılırsa poliçe geçersiz olur. Ama vade hiç yazılmaz ise poliçe geçersiz olmaz, görüldüğünde vade olarak kabul edilir.

*Vadenin mutlaka metinde yazılı olması şart değil.Genelde üst tarafta ona özgü bir hane var, oraya açıkça vade yazılır.

1)Belirli Bir Günde Vade

Belirli gün kural olarak miladi takvime göre yazılır. Poliçenin muhtevasına göre hangi takvimin kullanıldığı tespit edilemez ise o zaman ödeme yerindeki takvim esas alınır.

2. Takvimlerin çatışması

MADDE 707- (1) Belirli bir günde ödenecek bir poliçenin düzenlenme yeri ile ödeme yeri arasında takvim farkı bulunduğu takdirde, vade, ödeme yerinin takvimine göre belirlenmiş sayılır.

(2) Takvimleri farklı olan iki yer arasında düzenlenen bir poliçe, düzenlenme gününden belirli bir süre sonra ödenecekse, düzenlenme günü, ödeme yerindeki takvim gününe dönüştürülmek suretiyle vade hesap edilir.

(3) Poliçelerin ibraz sürelerinin hesabında da birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

(4) Poliçedeki bir kayıttan veya poliçenin içeriğinden, amacın başka olduğu anlaşılırsa, bu madde hükümleri uygulanmaz.

Vade belirli günde gösterilmek isteniyorsa, tereddüte yer bırakmayacak,kesin belirlenebilir şekilde olmalıdır.

Mesela 2018 zafer bayramı olur ama 2018 kurban bayramı olmaz. Ama 2018 kurban bayramının 1.günü olabilir.
Mesela 1 kasım 2018 kadar da belirsizdir ama nihai bir tarih ortaya koyduğu için bu da geçerli kabul edilir.

*Düzenleme tarihi ile çelişen vade olmaz.

*Vadenin gerçekten düzenleme tarihinden sonraki bir tarih olması gerek.

Gerçeğe uygun olmasa bile vade, düzenleme tarihinden sonra gelmeli. Önce gelirse vade unsuru eksikliği sebebi ile poliçe vasfını yitirir.

madde 706(2) Bir poliçe, düzenlenme gününden veya görüldükten bir buçuk ay veya birkaç ay veya yarım ay sonra ödenmek üzere düzenlendiği takdirde, ilk önce tam aylar hesap edilir.

(3) Vade olarak bir ayın başı, ortası veya sonu gösterilmişse, bunlardan ayın birinci, onbeşinci ve sonuncu günleri anlaşılır

*Tereddüte yer açmıyorsa, yıl kısaltılarak yazılabilir. mesela 18 yazıldı ise 2018den başka bir 18 zaten düşünülemez.

???*Belirli günde vade söz konusu olduğundan gün,ay,yıl olarak mutlaka belirlenmiş olması gerek. ???

*Vade olarak gerçekleşmesi kesin ya da muhtemel olmasına karşın, ne zaman gerçekleşeceği belli olmayan durumlar vade olarak gösterilemez.

Mesela öldüğü tarihte bu senet devreye girecek gibi.

2-Düzenleme Tarihinden Belirli Bir Süre Sonra Vade

Bu süre gün ay hafta olur. Düzenleme tarihi 14 kasım 2018, düzenleme tarihinden itibaren 1 ay sonra vadesi gelecek denilebilir.

Burada hesap yapılırken belirlenen süre başka bir kritere çevrilemez. Yani gün ise haftaya, hafta ise aya çevrilemez. Kriter nasıl belirlenmiş ise o şekilde hesaplanır.

Süre gün olarak belirlendi ise düzenleme tarihi dikkate alınmadan sonraki günler hesaplanır. Yani 14 kasım 2018den itibaren denmiş ise o gün sayılmaz, 15 kasımdan itibaren vadeyi belirlemeye başlıyoruz.

MADDE 753- (1) Kanunun bu kısmında veya poliçede gösterilen süreler hesap edilirken bunların başladığı gün sayılmaz

Süre hafta olarak belirlenmiş ise düzenleme günü haftanın hangi günü ise onu izleyen haftanın aynı günü vade olarak kabul edilir.

Ay için de aynısı geçerli. Düzenleme tarihi hangi aysa sonraki ayın ayın o günü vade olarak kabul edilir.

madde 706(4) "Sekiz gün" veya "onbeş gün" ibarelerinden bir veya iki hafta değil, gerçek olarak sekiz veya onbeş günlük bir süre anlaşılır.

(5) "Yarım ay" ibaresi onbeş günlük bir süreyi ifade eder.

Süre tam veya yarım ay olabilir. Ama önce tam aylar, sonra yarım aylar hesaplanır.

Süre hesabında kanunda özel olarak iş günü denilmediği sürece tatiller de dikkate alınır.

Son gün tatile denk gelirse, süre takip eden ilk iş günü mesai saati bitimine kadar uzamış olur.

MADDE 752- (1) Vadesi pazara veya diğer bir resmî tatil gününe rastlayan poliçenin ödenmesi, ancak tatili izleyen ilk iş günü istenebilir. Poliçeye ilişkin diğer bütün işlemler, özellikle kabul için ibraz ve protesto işlemleri de tatilde yapılmayıp ancak bir iş gününde yapılabilir.

(2) Bu işlemlerden birinin, son günü pazara veya başka bir resmî tatil gününe rastlayan bir süre içinde yapılması gerektiği takdirde, bu süre onu izleyen ilk iş gününe kadar uzar. Aradaki tatil günleri süre hesabına dâhildir

3-Görüldüğünde Vade

*Görüldüğünde,ibraz edildiğinde,talep edildiğinde gibi ifadelerle bu vade yaratılabilir.

*Ya da hiç vade koyulmadan yaratılabilir.

*Görüldüğünde vadeli poliçede, düzenlenmesinden itibaren 1 yıllık süre vardır. 1 yıllık süre içerisinde ibraz edilmesi gerekir.

İbraz zorunluluğu var. Bu süre geçirilince ibraz edilse de ödeme söz konusu olmaz. Bu süre içinde herhangi bir iş günü ödeme için muhataba ibraz edilir.

1 yıllık sürede ödeme için ibraz edilmezse, başvurma borçlularına karşı başvurma hakkını kaybeder.

***Düzenleyen, 1 yıllık süreyi herkes için geçerli olacak şekilde uzatabilir ya da kısaltabilir.** Bu takdirde hamil buna uymak zorundadır. **Cirantalar** ise sadece bu süreyi **kısaltabilir, uzatamaz.** Onların kısaltması da sadece o kaydı koyan ciranta için hüküm ifade eder.

*Görüldüğünde vadeli poliçede düzenleyen, poliçenin belirli bir tarihten önce ödenmek üzere ibrazını yasaklayabilir.

Bu durumda 1 yıllık sürenin başlangıcı yasaklanmış olan tarihten sonraya geçmiş olur. Dolaylı olarak 1 yıllık süre uzar. Yani 1 yıllık ibraz süresinin başlangıç tarihi değişmiş olur. Düzenleme tarihi değil, konulan yasak tarihi esas alınır.

2. Görüldüğünde ödenecek poliçe

MADDE 704- (1) Görüldüğünde ödenmek üzere düzenlenen poliçe ibrazında ödenir. Böyle bir poliçenin düzenlenme gününden itibaren bir yıl içinde ödenmesi için ibrazı gerekir. Düzenleyen bu süreyi kısaltabileceği gibi, daha uzun bir süre de belirleyebilir. İbraz süreleri cirantalar tarafından kısaltılabilir.

(2) Düzenleyen, görüldüğünde ödenecek bir poliçenin belirli bir günden önce ödenmek üzere ibraz edilmeyeceği hakkında şart koyabilir. Bu takdirde ibraz süresi o tarihten başlar.

*Düzenleyen ve cirantalar, belirli bir süre içinde poliçenin ibrazı mecburiyeti de getirebilir.

*Hamil düzenleyenin koyduğu süreye uymazsa, düzenleyen ve cirantalar karşı,cirantanın koyduğu süreye uymazsa o cirantaya ve onun da aval verene karşı başvuru hakkı düşer.

4-Görüldüğünden Belirli Bir Süreli Vade

*Görüldükten şu kadar süre sonra,1 ay,2 ay gibi ifadelerle vade belirlenir.

Bu tür vadede de ibraz süresi, görüldüğünde vade de olduğu gibi düzenleme tarihinden itibaren 1 yıllık ibraz süresi vardır.

1 yıllık süre, görüldüğünde vadeli ve görüldükten belirli süre sonra vadeli poliçede aynıdır.

Düzenleyen yine bu süreyi uzatıp kısaltabilir.

Cirantalar ise sadece kısaltabilir.

Burada belirlenen süre kabul tarihinden, poliçe kabul edilmemişse kabul etmeme protestosunun tarihinden, muhatap poliçeyi görmekten kaçınıyorsa veya kabul edip tarih yazmıyorsa bu takdirde tarih tespit protestosu denilen bir protestosu çekme imkanı vardır.

Vade uzatılabilir mi?

Doktrinde hakim olan görüşe göre hamil ile borçluların tamamı veya bir kısmı ile anlaşarak vadeyi belirli bir süre erteleyebilirler.

Vadenin uzatılması herhangi bir şekil şartına tabi değil. Ama ispat bakımından yazılı olması, hatta senet üzerine yazılması ve düzenleyenin de imzasının onu güçlendirir.

Vadenin uzatılması sadece onay verenler için geçerlidir. Diğerleri için vade varlığını korur.

NOTLAR :

Poliçe ile ilgili olarak mürekkep yazı karakteri herhangi bir sorun yaratmaz.

Farklı kalemle yazılmış olabilir. Bir tahrifat ya da sahtecilik iddiası olmadıkça bu onun geçersizliğini gündeme getirmez.

Senet farklı dillerde yazılmış olabilir. Ama poliçe ibaresi ile ödeyiniz ibaresi aynı dilde olmalı.

Açık poliçede, açık poliçe anlaşmasına aykırı doldurulma iddiası taraflar arasındaki anlaşmadan doğan şahsi defi niteliğindedir. Dolayısıyla sadece anlaşmanın tarafları arasında ileri sürülebilir. O senedi devralan iyiniyetli 3.kişiye karşı ileri sürülemez. Bile bile borçlu zararına iktisap olmadığı sürece. Veya şahsi defiyi 3.kişiye karşı ileri sürebilme imkanı yaratan başkaca bir hukuki durum olmadığı sürece.

IV - Açık poliçe

MADDE 680- (1) Tedavüle çıkarılırken tamamen doldurulmamış bulunan bir poliçe, aradaki anlaşmalara aykırı bir şekilde doldurulursa, bu anlaşmalara uyulmadığı iddiası, hamile karşı ileri sürülemez; meğerki, hamil poliçeyi kötüniyetle iktisap etmiş veya iktisap sırasında kendisine ağır bir kusur isnadı mümkün bulunmuş olsun.

Yani açık senet anlaşmasının tarafı olmayan ama bu senedi açık senet olarak aldığı için sanki tarafıymış gibi bunun gerçekliğini araştırıp ona göre alıp ve doldurmayla yükümlüdür.